

Hørings svar: Regjeringas forslag om å fortsette unntaksbestemmelsene i smittevernloven må forkastes | steigan.no

Hørings svar: Regjeringas forslag om å fortsette unntaksbestemmelsene i smittevernloven må forkastes

Regjeringa sendte ut et forslag om videreføring av forskriftene bare tre og et halvt døgn før valget tok slutt, og med en frist på ultrakorte 14 dager. Dette ble gjort så kort tid før valget at det ikke kunne bli tema i valgkampen og på et tidspunkt da velgerne og partiene var fullt og helt opptatt med andre ting. Det er naturlig å gå ut fra at tid og frist var valgt med omhu for å unngå politisk debatt. Bare framgangsmåten er en provokasjon mot demokratiet og en latterliggjøring av høringsinstituttet.

Advokat **Helge Morset** sier om framgangsmåten i et intervju med steigan.no:

Det er helt forkastelig. Det viser en helt grunnleggende mangel på forståelse for demokratiet, rettsstaten og de prinsipielle sidene ved det de holder på med. At vi ikke har en bred offentlig debatt om at myndighetene nå vil videreføre hjemler til innføring av passersedler og tilnærmet fengsling av norske borgere som krysser grensen, selv om de selv sier at det er svært usannsynlig at de vil få behov for hjemlene, sier ellers vel så mye om pressen som det gjør om myndighetene. Dessverre har dette vært modus operandi gjennom hele krisen, så jeg er på ingen måte overrasket.

Bevisst unndratt valgkampen

Det kan ikke være noen tilfeldighet at dette forslaget kommer når valgkampen er over og det er to døgn til valget går av stabelen. På denne måten har regjeringa sørget for at smittevernregimet ikke er blitt noe tema i valgkampen.

Nå kunne naturligvis partiene ha signalisert hvordan de ser på smitteverndiktaturet til regjeringa, men det har alle partiene lojalt unngått å gjøre.

Men ved at regjeringa kommer med et så drastisk forslag nå, når valgkampen er slutt, signaliserer den sin absolutte forakt for velgerne og for valgkampen.

For hva er vitsen med valget hvis det likevel er **Bjørn Guldvog** og **Espen Nakstad** som skal styre landet så snart valget er over?

Ja, for det er drastisk. Det betyr i virkeligheten at Norge skal styres etter unntakslover i minst to år og fire måneder. Hvem var det som forespeilet oss det 12. mars 2020?

«Demokratisk galskap»

Husk hva som skjedde da statsminister **Erna Solberg** fremmet sin kriselov angivelig for [«å holde samfunnshjulene i gang under koronakrisen»](#) som det heter. Jurister advarte kraftig mot loven. **Morten Walløe Tvedt**, som er førsteamanuensis i jus ved høgskolen i Molde og seniorforsker ved Fridtjof Nansens Institutt sier til [VG](#):

«Loven gir helt vide fullmakter til å gjøre hva som helst – det vil si at hvis regjeringen bestemmer seg for for eksempel å internere alle smittede uten legehjelp og låse døren har de hjemmel til det. Jeg sier ikke at regjeringen vil gjøre det, men prinsipielt kan de det.»

Tvedt kaller forslaget **«demokratisk galskap»**.

I [lovforslaget](#), som trolig vil bli ekspressbehandlet av Stortinget, ber Solberg-regjeringen om en rekke fullmakter som vil gjøre det mulig å sette til side vanlige lover og forskrifter for å håndtere koronaepidemien. Dette vil i praksis gi en form for unntakstilstand i Norge, skriver [Aftenposten](#).

Jussprofessor **Terje Einarsen** ved Universitetet i Bergen er ekspert på menneskerettigheter og leder av Den internasjonale juristkommisjonens norske avdeling, ICJ-Norge. Han advarer kraftig mot regjeringas lovforslag. Til [Dagbladet](#) [sier han](#):

– Det har ikke kommet fram noen steder at man har jobbet med en slik lov. Jeg synes det er veldig merkelig at en så vidtrekkende lov hastebehandles uten offentlig debatt. Det virker veldig lite demokratisk, sier Einarsen til [Dagbladet](#).

– Jeg oppfatter det som en kjerne i demokratiet at det ikke bare er et flertall som skal få viljen sin gjennom på Stortinget, men at det skal være en offentlig debatt og åpenhet om viktige beslutninger, utdyper Einarsen.

Hans Petter Graver, som er professor ved institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo kaller kriseloven for **galskap**. Dette sa han på [Dagsnytt 18](#) etter at lovforslaget ble kjent.

[Adgangen til ekstraordinære smitteverntiltak bør ikke forlenges](#)

Åtte av Norges fremste eksperter på jus, samfunnsforhold og medisin skriver i en kronikk i [Aftenposten](#): **Adgangen til ekstraordinære smitteverntiltak bør ikke forlenges.**

I kronikken peker de på at de forskriftene regjeringa vil forlenge oppsto under press, at de var dårlig forberedt, at de ikke var belyst gjennom offentlig høring og debatt. Derfor er det svært uheldig å forlenge dem.

Utarbeidet under press

«De siste to årene har illustrert dette siste punktet til fulle. Koronahjemlene i smittevernloven ble utarbeidet under press, uten regulær lovbehandling eller bred utredning, høring og alminnelig politisk debatt i Stortinget.

Det gjør at hjemlene antagelig ikke avveier de forskjellige hensyn mot hverandre så godt som de kunne og burde ha vært.»

Mangler kontrollmekanismer

De åtte peker også på det systemet slik det har blitt til under koronakrisa, mangler kontrollmekanismer.

«De inneholder heller ikke de kontrollmekanismene som burde vært på plass. Dette gjør det betenkelig å forlenge de nåværende reglene.

Fortsetter man å forlenge, så blir midlertidige hastehjemler lett normen. Det kan legitimere uheldige mønstre for senere kriser. Det er også et moment at den offentlige opinionen fortsatt er preget av det vi har vært gjennom, og at grensene for hva som anses akseptabelt, kan være flyttet sammenlignet med hva som anses som akseptabelt under mer normale forhold.»

Det bør nedsettes et utvalg som kan gi noen retningslinjer

I stedet for å godta en forlengelse av hastverksproduserte midlertidige forskrifter foreslår kronikkforfatterne at det nedsettes et utvalg til å utrede dette på en ansvarlig måte.

Utvalget bør bestå av personer med kompetanse innen kunnskapshåndtering, derunder vurdering av forholdsmessighet, smittevern og rettssikkerhet:

«Utvalget bør ha som mandat å vurdere hvordan man kan gi regjeringen de nødvendige fullmaktene samtidig som man kan sikre at de tiltakene som vedtas, vurderer inngrepenes karakter, rekkevidde og forholdsmessighet.

Utvalget bør videre gi konkrete anbefalinger for hvordan myndighetene kan legge til rette for å generere ny kunnskap i en krisesituasjon.»

Valgresultatet gjør det opplagt at unntaksbestemmelsene ikke kan fortsette

Det er ingen grunn til at ei ny regjering skal la seg styre av hastverksregler som den avgående regjeringa har utarbeidet. Stortinget bør derfor avise forslaget om en videreføring av regler som er så dårlig forberedt og følge de åtte ekspertenes råd.